

Sv. Justína, panna a sv. Cyprián, mučeníci

25. septembra 2022 ✙ Svätec týždňa

Životopisné údaje

V meste Antiochia, v ázijskej krajine Pisidia, žil ku koncu 3. storočia po Kristu bohatý pohanský žrec (kňaz) menom Dusius. Narodila sa mu dcéra, ktorú nazval

Justína. Starostliví rodičia, hoci to boli pohania, vychovali svoju dcéru veľmi vzorne. Justína vyrástla na krásnu a vzdelanú pannu, milujúcu všetko šľachetné a dobré. A Boh sa zmiloval nad kvitnúcou pannou.

Pri jej rodičovskom dome býval kresťanský diakon Prelius, ktorý vo svojom dome vyučoval vo sv. náboženstve tých, ktorí sa obrátili zo židovstva a pohanstva na kresťanskú vieru a mali byť pokrstení. Justína zvykla počúvať z okna diakonove slová a jej srdce úplne pohltilo nové, dosiaľ nepočuté, okúzľujúce učenie. Navštívila ho a poprosila, aby aj ju prijal medzi svojich učeníkov. Prelius si vypočul jej žiadosť s otcovskou láskavosťou, učil ju vo sv. náboženstve a napokon ju pokrstil.

Justína pred svojimi pohanskými rodičmi netajila svoje obrátenie. Oduševnene rozprávala o pravom Bohu, Stvoriteľovi neba i zeme, o dobrom pastierovi a Spasiteľovi a o ďalších tajomstvách kresťanského náboženstva. Jej rodičia spočiatku nechceli o kresťanstve nič počuť, pretože to boli horliví pohania. Avšak Justína nemala pokoja, kým rodičov nepresvedčila o márnosti a smiešnosti slepého a nemravného pohanského náboženstva a o pravde a kráse božského učenia. Sila pravdy zvíťazila nad pohanským žrecom a jeho manželkou.

Zdroj: wikimedia commons

Justína potom zaviedla rodičov k zbožnému biskupovi Optatovi, ktorý ich vo viere utvrdil a pokrstil. A Dusius sa stal horlivým kresťanom, zakrátko bol vysvätený za kňaza, a v tejto dôstojnosti po niekoľko rokoch ako svätý Boží sluha zomrel.

Zbožná Justína bola zo dňa na deň cnostnejšia a svätejšia. Horlivo navštevovala stretnutia kresťanov, na ktorých sa slávili sv. tajomstvá, zaviazala sa sľubom večnej čistoty a stala sa vzorom všetkým kresťanským pannám. Ale pokúšanie na seba nenechalo dlho čakať.

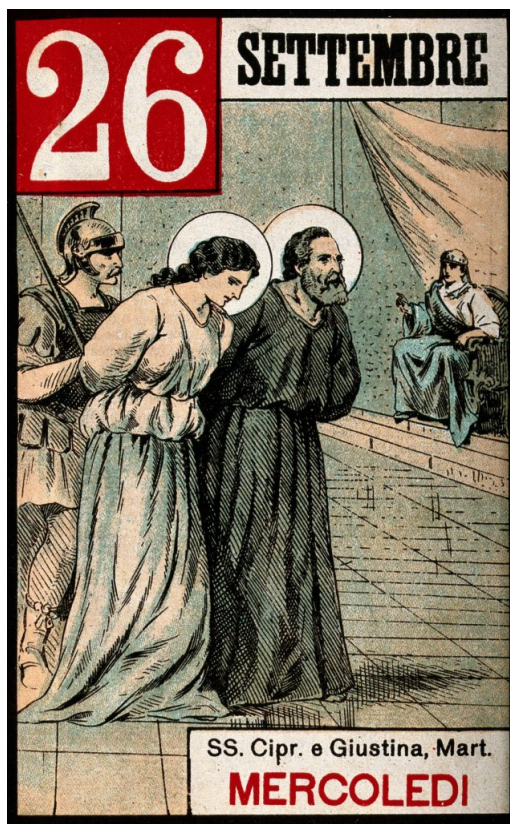
Krásnu pannu uvidel pohanský mládenec menom Aglaides, a zapáčila sa mu tak veľmi, že si ju hneď chcel vziať za manželku. Justína však bohatému pohanovi povedala, že sa za neho nevydá. Urobila to preto, lebo bola kresťanka a zložila sľub panenskej čistoty. Aglaides sa touto výpoveďou nedal odstrašiť, myslel si totiž, že si časom srdce panny dvorením a prejavmi horúcej lásky nakloní. Prekvapoval Justínu aj na verejnosti svojím vyznávaním lásky. V ohni svojej neskrotenej náruživosti ju objal verejne na ulici, keď šla na bohoslužbu. S dôstojnosťou sebe vlastnou ho odbila, takže stratil všetku nádej na úspech. Rozhodol sa hľadať pomoc u čarodejníka.

V tom istom meste ako Justína, žil aj čarodejník menom Cyprián. Bol to syn bohatých pohanských rodičov, ktorí ho od malička v nehanebných tajomstvách a poverách pohanského náboženstva vyučovali. Učil sa astrológii a predpovedaniu podľa behu hviezd, aby sa mohol stať slávnym pohanským žrecom a hádačom. Učil sa na pohanských školách v Aténach, navštívil vrch Olymp, pokračoval v štúdiách v meste Argos vo Frýgii, v Memfyse v Egypte, v Chaldejskej zemi, a dokonca bol aj v Indii, aby sa celkom zasvätil do pohanských tajomstiev.

Keď sa konečne stal majstrom astrológie, predpovedania a čarodejníctva, vrátil sa do Antiochie ako slávny muž, a začal predvádzať svoje čarodejnícke schopnosti. Mnohé deti zabil, aby mohol čítať z ich vnútorností,

žil nemravne a oddával sa všetkým ohavnostiam, ktoré kedy pohanstvo splodilo. Pri tom všetkom hanil, ako nikto predtým, a potupoval Pána Ježiša Krista a Jeho zjavené náboženstvo.

Svoje čary používal aj k zvädzaniu nevinných panien. Dozvedel sa o tom Aglaides, a obrátil sa k tomuto bohapustému čarodejníkovi s prosbou, aby mu pomohol premôcť vzdorovitú vznešenú a nevinnú Justínu svojimi čarami.

Sv. Cyprián and sv. Justína. Farebná fotogravúra, 1898.

Zdroj: Wellcome Library, London. Wellcome Images / wikimedia commons

Cyprián zaklínal bôžikov a podzemných duchov, aby očaroval Justínu. A namáhal sa všemožne, aby si zbožnú pannu naklonil, lebo aj on k nej zahorel nečistou láskou. Pri každej príležitosti ju prenasledoval svojím dotieravým dvorením. Svätá panna sa utiekala vo svojej úzkosti k milostivému Bohu, modlila sa a prísne sa postila. Aby ju Boh vyslyšal, prosila často o príhovor preblahoslavenú Pannu Máriu, pričom volala so slzami v očiach: «Ó prečistá Panna Mária, pomôž panne, a oroduj za mňa!» A Cyprián sám sa vyznal po svojom obrátení: «Ozbrojila sa znamením Ježiša Krista a zničila zaklínanie duchov temnôt.»

Keď Cyprián videl, že jeho zaklínanie a čarovanie nepomáha, zúfal si. Zvolal posmešne na pohanských bôžikov a diablov: «Ani slabú pannu nedokážete premôcť? Skutočne je Kristus mocnejší ako vy všetci? Keď je tak, nuž sa s Ním spojím!» A začal premýšľať o ničomnosti pohanských vied a bôžikov, rozmýšľal aj o svojom odpornom a zločinnom živote, a vlastnou rukou si chcel siahnuť na život.

Milosrdný Boh však zhliadol na veľkého hriešnika a zachránil ho nad priepasťou večného zatratenia. Iskra Božej milosti dopadla na myseľ a srdce zúfalca, ktorý vtedy už veľa dní žiadne jedlo nepožil. Navštívil zbožného kňaza Eusébia, ktorého pre jeho učenosť a svätý život už oddávna obdivoval, a odhalil mu utrpenie svojho ducha ako aj strach svojho svedomia nad odpornými zločinmi, ktorých sa v živote dopustil.

Eusébius utešil kajúcného hriešnika: «Brat môj, Cyprián, poznal si moc ukrižovaného Ježiša Krista, ktorá zvíťazila nad klamom a ľstou pekla pri nepremožiteľnej nevinnej panne. A táto moc účinkuje aj k úteche a k vyslobodeniu kajúcnych hriešnikov. Keď uveríš v Ježiša Krista a budeš činiť pokánie, dosiahneš odpustenie hriechov a pokojné svedomie.»

Hrôza a úzkosť, ktoré morili čarodejníkov svedomie, ustúpili nádeji odpustenia. Kajúcnik prosil horlivého kňaza, aby ho vo sv. náboženstve vyučil. Eusébius najskôr Cypriána posilnil jedlom a hneď potom mu začal vykladať pravdy Kristovho učenia. Na ďalšiu nedeľu zaviedol Eusébius obrátenca k biskupovi Anthymiovi, ktorý zostal prekvapený z návštevy zlopovestného čarodejníka a zaťatého nepriateľa kresťanského náboženstva. Keď však Eusébius uistil biskupa, že sa Cyprián obrátil, bolo mu dovolené vstúpiť do zhromaždenia kresťanov.

A kajúci hriešnik Cyprián sa zadivil, keď uvidel tú hlbokú úctu a horúcu nábožnosť veriacich počas Božích služieb, a so slzami v očiach zvolal k Eusébiovi: «Videl som zástupy nebeských ľudí alebo anjelov, ktorí prespevovali chválu Bohu a každý žalm s aleluja končili, zdalo sa mi, že sú to nadpozemské bytosti!»

Zhromaždení kresťania hľadeli so strachom a úzkosťou na nemravného čarodejníka, ktorý ich predtým nenávidel a potupoval. Avšak Cyprián spálil na druhý deň na námestí Antiochie svoje čarodejnícke spisy ako aj nástroje a vyznal verejne na zhromaždení kresťanov svoje veľké hriechy a prosil biskupa o odpustenie a rozhrešenie. Všetok svoj majetok rozdal chudobným, hlavu si popolom posýpal, k chrámovým dverám sa pokorne postavil a o prijatie do Cirkvi okoloidúcich prosil. Prosbami veriacich dal sa pohnúť aj biskup Anthymius, potvrdil Cypriána vo sv. viere a slávnostne ho pokrstil. Celé mesto sa začudovalo nad Cypriánovým obrátením na kresťanskú vieru.

Zdroj: picryl.com

Aglaides, keď videl, aká zázračná premena sa stala s Cypriánom, preklínal ho. Cyprián sa tým však nedal pomýliť, a povedal mladému pohanovi, že existuje ešte dôstojnejší predmet lásky, než je slabý ľudský tvor, ktorého krása pominie a on sám zomrie. Uistil mladíka, že Justína sa za neho nikdy nevydá, a nahováral ho, aby nasledoval jeho spásonosný krok, ktorý urobil, že bude aj bez Justíny šťastný.

Aglaides bolestne zvolal: «Keby to len bolo možné, ja však nemôžem byť šťastný bez nej!» Cyprián prehováral pohanského mladíka tak dlho, kým sa nedal v kresťanskom náboženstve vyučiť. A keď bol Aglaides pokrstený, cítil, že Cyprián hovoril pravdu, pretože do jeho srdca zavítal svätý pokoj a od toho času bol šťastným človekom a verne slúžil Bohu. Justína mala takú radosť nad obrátením týchto dvoch pohanov skrze Božie milosrdenstvo, že celý svoj majetok rozdala chudobným, svoje krásne vlasy si nechala ostrihať a

svoju tvár zastrela závojom na znak večného panenstva. Jej príklad nasledovali aj ďalšie kresťanské panny.

Kresťania boli naplnení veľkou radosťou nad obrátením takého učeného muža, ako bol Cyprián, ktorý svoj nasledujúci život obetoval Božej službe a svojimi cnosťami veriacich povzbudzoval, ba aj mnohých pohanov na kresťanskú vieru obrátil. Zatvrdnutí pohanovia však nenávideli Cypriána, lebo bol kladivom na nich. To dosvedčuje sv. Gregor Nazíánsky, ktorý opisuje jeho zázračné obrátenie. Vo svojej pokore zastával najprv službu vrátnika v chráme, neskôr bol vysvätený za diakona a kňaza. A niektorí spisovatelia dosvedčujú, že sa stal po biskupovej smrti biskupovej aj najvyšším pastierom Cirkvi v Antiochii. Táto pravda sa potvrdzuje tým, že Cyprián s Justínou ako najväčší podporovatelia antiochijskej cirkvi mučenícku smrť podstúpili.

Keď vypuklo prenasledovanie kresťanov pod ukrutným cisárom Diokleciánom, dal miestodržiteľ Eutholmius Cypriána v Antiochii a Justínu v Damasku chytiť a do mesta Tyros pred svoju súdnu stolicu doviesť. Cyprián vyrozprával príčinu svojho obrátenia na kresťanstvo a prehovárал aj miestodržiteľa, aby sa zriekol pohanstva a uveril v pravého Boha. Pohan sa však nahneval na smelého Božieho sluhu, dal ho povrazom zviazať, vytiahnuť do výšky a nemilosrdne bičovať a železnými hákami jeho telo trhať. A keď sa svätá panna Justína vyznala, že verí v Ježiša Krista a nechcela obetovať modlám, dal miestodržiteľ aj ju zbičovať. Cyprián vtedy zvolal: «Tieto muky nám otvárajú nebo a uvedú nás do večných radostí!»

Eutholmius sa zlostne zasmial a riekol: «Nuž, keď vás na takýto spôsob šťastnými činím, budem pokračovať v mučení.» A dal ich hodiť do žalára, aby sa im rany zahojili.

O niekoľko dní si dal Eutholmius Cypriána a Justínu opäť predvolať a dobrotivo ich napomínal, aby bôžikom obetovali a tým sa od hrozného mučenia a hanobnej smrti ochránili. No Cyprián riekol: «Práve táto smrť uspokojí našu túžbu, aby sme čo najskôr boli spojení so Spasiteľom Ježišom Kristom.» Eutholmius teda rozkázal katom, aby Cypriána a Justínu hodili do kotla, v ktorom sa smola varila. Útla Justína, keď to počula, roztriasla sa. Cyprián ju povzbudzoval, a Justína sa prežehnala znamením sv. kríža a s chválospevmi sama skočila do vriacej smoly. A Cyprián ju nasledoval.

Keď pohan zadivený videl, že sa im nič nestalo, pripisoval ten zázrak Cypriánovmu čarodejníctvu. Oboch dal zviazať a odvieť do Nikomédie, kde cisár Dioklecián býval. Keď si ukrutný cisár prečítal Eutholmiovu správu, ktorú mu o Cypriánovom čarodejníctve napísal, odsúdil oboch k sťatiu mečom. Na brehu rieky Gallusa, ktorá tečie pri Nikomédii, modlili sa sv. mučeníci k Bohu a prosili o víťazstvo sv. Cirkvi. Cyprián potisol pred seba Justínu, aby bola skôr sťatá ako on, aby sa nemusela pozeráť na jeho smrť. Za ňou podstúpil smrť Cyprián, ako aj kresťan Theokrist, ktorý s ním pred smrťou hovoril. To sa stalo roku 304. Telá sv. mučeníkov nechali kati ležať na zemi, aby ich divé zvery požrali. Nábožní kresťania však tajne vzali ich telá a pochovali ich na statku zbožnej kresťanky Rufiny. Neskôr boli ostatky svätých mučeníkov prenesené do Ríma, kde ich uložili v chráme svätého Jána na Lateráne.

Svätá Justína a Cyprián sa vyobrazujú vedľa seba, Justína s ľaliou v ruke, Cyprián s mečom; za nimi kôň s rohom na čele.

Zdroj: wikimedia commons

Poučenie

Sv. Justína a Cyprián nasledovali hlas Božej milosti, ktorá ich povolávala do samospasiteľnej Cirkvi. Boh sa zmiloval nad sv. Justínou, ktorá si ako pohanka vysoko ctíla cnosť panenskej čistoty. Znamením svätého kríža a vrúcnou modlitbou víťazila nad peklom, ktoré ju pokúšalo, aby sľub nevinnosti zrušila, a toto víťazstvo obrátilo aj bohapustého čarodejníka Cypriána, dlhý čas žijúceho zločinný život, ako to aj sám vyznáva.

Kresťan, neklad' odpor Božej milosti, neodkladaj svoje obrátenie, lebo čas, ktorý človek má prežiť na zemi, je veľmi krátky a neistý. Boh prisľúbil svoje odpustenie len tomu, kto sa polepší, obráti; odpustenie neprisľúbil tomu, kto svoje obrátenie odkladá. Svätý Ján Zlatoústý hovorí: «Neodkladaj obrátenie k Bohu; lebo nevieš, čo ti donesie nasledujúci deň.»

Sv. Cyprián ako pohan bol čarodejníkom a jeho čary premohla sv. Justína znamením sv. kríža, a on sa obrátil k Bohu. Že sv. Cyprián ako pohan veril na povery a čarodejníctva a sám bol čarodejníkom a hádačom, to prinášalo so sebou slepé pohanské náboženstvo, ktorého hlavnou časťou bohoslužby boli čarodejníctvo, predpovedanie, povery a lož veštiarní (klamné proroctvá žrecov). Na veľkú hanbu slúži to inak vzdelaným pohanom. A čarodejníctvo aj povera sú veľké hriechy proti prvému Božiemu prikázaniu.

Bohužiaľ, ešte aj za našich čias sú kresťania, ktorí, ako pohania, na čarodejníctvo a povery veria a Boha tým veľmi urážajú. Klamári používajú slepotu mnohých poverčivých ľudí, aby sa mohli živiť, hádajú poverčivým ľuďom za veľké peniaze, rúcho a pokrm z kariet, z dlane, z hviezd, zo snov. Kolík ľudia sa následkom povery stali nešťastnými, ktorí napríklad celý svoj majetok premárnili následkom vykladania snov v lotérii! Zaklínaním a čarovaním chcú mnohí nájsť skryté poklady, uzdraviť svoj chorý dobytok, odhaliť zlodca a často k tomu používajú aj svätené veci. Len hlúpi ľudia pripisujú čarom vyššiu moc a čomu nemôžu porozumieť a pochopiť, to prisudzujú čarom a diabolskému umeniu, a niektorých ľudí považujú za «mudrcov», čarodejníkov a strigy. Aký to pohanský nezmysel, aká hanba pre poverčivého kresťana a aký to veľký hriech proti prvému Božiemu prikázaniu!

Kresťan, chráň sa teda každej povery, čítaj len dobré knihy a dôveruj jedine všemohúcemu Bohu!

Modlitba

Popraj nám, ó Bože, milosť, aby nám pomoc Tvojich sv. mučeníkov Justíny a Cypriána vždy pomáhala; lebo ty neprestávaš na tých milostivo hľadiť, ktorým takú podporu udeliť si ráčil, aby Ti v duchu pokánia a dôvery slúžili. Skrze Ježiša Krista, Syna Tvojho, Pána nášho. Amen

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/sv-justina-panna-a-sv-cyprian-mucenici/>